

Inleiding

Het Masterplan Voorzieningen 2024 is een vervolg op de notitie 'Leefbaar Giessenlanden' die op 31 mei 2012 door de raad is vastgesteld.

De notitie 'leefbaar Giessenlanden' is opgesteld om de bezuinigingstaakstelling van € 870.000,00 op voorzieningen en subsidies te realiseren. Een eerste stap in dit proces is in juni 2011 gezet met een rondgang door de kernen waarbij inwoners de mogelijkheid werd geboden om mee te denken. Ondanks het feit dat hiermee een denkproces op gang kwam, en er ook een aantal interessante ideeën zijn ontstaan die verder worden uitgewerkt, werd duidelijk dat er onvoldoende input geleverd is om de bezuinigingsopgave te realiseren. Vervolgens heeft het college door middel van de notitie "Leefbaar Giessenlanden" een aantal concrete bezuinigingsvoorstellen gedaan en verder getracht richting te geven aan het proces om te komen tot het enerzijds borgen van vitaliteit en anderzijds zorgen voor een begrotingsevenwicht.

Deze notitie is op 31 mei 2012 vastgesteld door de raad van de gemeente Giessenlanden. Bij die gelegenheid heeft de raad van de gemeente Giessenlanden een Vijfpuntenplan opgesteld. De vijf punten waren:

1. Realiseren resterende bezuinigingsopgave op de voorzieningen ad € 324,000,00 per jaar (zwembaden- bibliotheken opgenomen in meerjarenbegroting 2012-2016).
2. Het op een nieuwe wijze vorm geven van het bibliotheekwerk.
3. Privatiseren van de zwembaden per 2014.
4. Voortzetten discussie over het voorzieningenniveau met als doel voorzieningen te realiseren die vitaal en toekomstproof zijn.
5. Het in beeld brengen van de planning, kosten en financiering van het voorzieningenplan in een meerjarenbegroting.

Doel van het masterplan is een voldoende basisniveau aan voorzieningen voor de langere termijn zeker te stellen. Dat is alleen mogelijk en betaalbaar door op korte termijn belangrijke keuzes te maken. Het behoud van de accommodaties moet daarbij niet het ultieme doel zijn, maar wel het behoud van een voldoende en actueel aanbod aan activiteiten en functionaliteiten. Die zijn belangrijk voor het behoud van de cohesie in de dorpen. Het masterplan is opgebouwd uit de elementen inventarisatie, scenario's en uitvoering:

1. INVENTARISATIE

Basis van het masterplan voorzieningen vormt een uitgebreide inventarisatie van alles wat de gemeente Giessenlanden aan voorzieningen heeft. Dit totaalbeeld maakt het mogelijk om op een goed onderbouwde manier keuzes te maken.

De inventarisatie bestaat uit twee delen. Allereerst wordt er aandacht geschonken aan de ontwikkelingen die ons dwingen kritisch naar ons voorzieningenniveau te kijken. Het gaat dan om grote, gemeentee overstijgende ontwikkelingen als: demografische ontwikkeling en de financiële omstandigheden.

In deel twee wordt verder ingezoomd op het aanbod (aantal voorzieningen) en de kosten hiervan. Daarnaast zal aandacht geschonken op de ontwikkelingen die specifiek betrekking hebben op een voorziening.

De inventarisatie is verwerkt in hoofdstuk 1. Daarnaast worden in hoofdstuk 2 de voorzieningen visueel gemaakt in kaarten.

2. SCENARIO'S

De inventarisatie vormt de basis van de scenario's die voor 5 voorzieningen ontwikkeld worden. Het betreft hier de volgende voorzieningen:

- Onderwijs 0-4;
- Onderwijs 4-12;
- Dorpshuizen;
- Buitensport;
- Gemeentehuis.

De scenario's geven richting aan de wijze waarop en/of op welke schaal voorzieningen in de toekomst georganiseerd moeten worden om te voldoen aan de doelstelling uit het Vijfpuntenplan: Vitaal en toekomstbestendig.

Basis hiervoor is de systematiek uit de notitie Leefbaar Giessenlanden waarin drie niveaus voorzieningen worden onderscheiden:

- Voorzieningen die in een dorp in het kader van de leefbaarheid noodzakelijk zijn;
- Voorzieningen die op meerdere plaatsen in de gemeente voorkomen, maar niet per definitie in elke kern;
- Voorzieningen op gemeentelijk of intergemeentelijk niveau.

Per soort voorziening wordt een aantal scenario's uitgewerkt, gebaseerd op deze systematiek.

Bij voorzieningen waar het schetsen van scenario's volgens deze systematiek niet mogelijk is, wordt hiervan gefundeerd afgeweken.

De scenario's zijn opgenomen in hoofdstuk 3.

3. UITVOERING

Om uitvoering te geven aan de gekozen scenario's worden er projecten gestart. In het Masterplan is opgenomen een overzicht van de te starten projecten. Dit zijn projecten die volgen uit de eerdere bijeenkomsten in de dorpen, projecten die volgen uit de gekozen scenario's en projecten die of door uw input of door ideeën vanuit het college tot stand zijn gekomen. Het is duidelijk dat het hier om een dynamisch overzicht gaat, wat steeds kan worden uitgebreid of ingeperkt. Er zijn projecten waarvan het resultaat snel gerealiseerd zal kunnen worden, er zijn projecten die jaren gaan lopen. Halfjaarlijks zal gerapporteerd worden over het verloop van alle projecten.

De projectformats zijn verwerkt in hoofdstuk 4.

Hoofdstuk 1 Inventarisatie Masterplan voorzieningen 2024

AANLEIDING

Basis van het masterplan voorzieningen vormt een inventarisatie van alles wat wij aan voorzieningen hebben. Dit totaalbeeld maakt het mogelijk om op een goed onderbouwde manier keuzes te maken die leiden tot een voorzieningenniveau dat in de toekomst betaalbaar en passend is.

De inventarisatie bestaat uit twee delen. Allereerst zal er aandacht worden geschonken aan de ontwikkelingen die ons dwingen kritisch naar ons voorzieningenniveau te kijken. Het gaat dan om grote, gemeenteverstijgende ontwikkelingen als: demografische ontwikkeling en de financiële omstandigheden.

In deel twee wordt verder ingezoomd op onze voorzieningen en wordt alles wat hierop van invloed is in kaart gebracht.

Deze gegevens vormen de basis van de scenario's die per soort voorziening ontwikkeld worden.

ONTWIKKELINGEN

1. Demografische gegevens¹

Landelijke trends

- In vrijwel alle delen van Nederland neemt de groei van het aantal inwoners en huishoudens af. Door een lager kindaanbod neemt de groei van het aantal inwoners al langer af. Dit werd gecompenseerd door individualisering/kleinere gezinnen waardoor het aantal huishoudens sterk groeide. Dit effect neemt af.
- Plattelandsgemeenten vergrijzen.
- Generatie-effect. De vergrijzing uit zich anders dan voorheen. Toekomstige ouderen zijn gemiddeld genomen gezonder en kapitaalkrachtiger dan de vorige generaties. Ze organiseren zelf hun zorg. Er is ook een groep minder kapitaalkrachtige ouderen. Deze groep groeit ook in aantal en is meer afhankelijk van voorzieningen en aangepaste woningen.
- Trekkraft van voorzieningen en bereikbaarheid. Mensen verhuizen in een kwart van de gevallen vanwege de woning en in bijna alle andere gevallen vanwege werk, voorzieningen of bereikbaarheid. Jonge, hoogopgeleide jongeren verhuizen over grote afstand richting stedelijke gebieden of anderszins goed bereikbare landelijke woongebieden. Binnen de gemeente verhuizen mensen van woondorpen naar voorzieningendorpen.
- Steeds meer mensen wonen alleen.

¹ Bron: demografische cijfers horend bij het woonbehoefte onderzoek en Visie 2030.

Ontwikkeling van de bevolking en huishoudens gemeente Giessenlanden

- Per 1 januari 2012 telde de gemeente Giessenlanden 14.451 inwoners.
- Verwachting: komende 20 jaar sprake van een nagenoeg gelijkblijvend bevolkingsaantal; tot 2015 jaarlijks een lichte groei van 100 personen, daarna een lichte daling van 150 inwoners per jaar.
- In de afgelopen 10 jaar vertrokken ieder jaar meer mensen uit Giessenlanden dan erbij kwamen. Tot 2005 gecompenseerd door een hoog geboortecijfer. In de periode 2006-2008 nam de natuurlijke aanwas af en compenseerde niet langer het vertrek.
- Aantal huishoudens neemt met ruim 600 toe: meer kleinere huishoudens.
- Gemiddelde huishoudengrootte in Giessenlanden is 2.6 (landelijk 2.3)
- Aandeel 65+ stijgt tot 2030 met 11%. De groep 85+ zal na 2020 fors groeien.
- Gaat vooral ten koste van de leeftijdsgroep 35-65 jaar (afname van 7%)
- Leeftijdscategorie 15-25 jaar blijft gelijk. Door groot aantal kinderen dat gemeente Giessenlanden rijk is, zou verwacht mogen worden dat deze groep zou groeien. Veel van hen trekken echter weg (verhuisoverschot 15-25 jaar)
- Bovengemiddeld veel Giessenlanders met een hoog inkomen.
- Afname van het aantal kinderen in de leeftijd tot 15 jaar (19%)

2. Financiële perspectief

Eén van de hoofdlijnen van de visie Giessenlanden: een vitaal perspectief is een beleidsinhoudelijke benadering die ervoor moet zorgen dat onze gemeente ook in de toekomst vitaal en financieel gezond blijft. De basis van dit beleid is gelegd in de Kaderstellende notitie uit 2010 "Giessenlanden: zelfstandig, vitaal en economisch gezond" Eén van de uitgangspunten in deze kadernotitie was dat er gestreefd werd naar een volledig begrotingsevenwicht; een langjarige aanpak. De maatregelen waartoe in 2010, op grond van de toenmalige inzichten, zijn besloten is om in de periode 2011-2014 voor € 2,5 miljoen te bezuinigen en de renteopbrengst van de reserve woningbedrijf in te zetten als dekkingsmiddel om tot een structureel begrotingsevenwicht te komen.

In twee jaar tijd is de financiële situatie gewijzigd. Door de rijksbezuinigingen gaat er extra bezuinigd worden op gemeenten, o.a. staat ons een korting op de algemene uitkering te wachten, worden we gedwongen tot schatkistbankieren en staan ons mogelijk financiële gevolgen te wachten door de decentralisaties. Hierdoor zal de renteopbrengst aanzienlijk dalen. Bovenstaande factoren zorgen er voor dat het tekort in de begroting enorm zal oplopen.

Nu de recessie zich verder heeft uitgebreid en de tekorten toenemen, voldoen de in 2010 genomen maatregelen niet meer om de huidige en voorziene tekorten op te lossen. Wij blijven streven naar een economisch gezonde begroting en daarom zullen nieuwe bezuinigingsmaatregelen noodzakelijk zijn. Fundamentele keuzes zijn onvermijdelijk.

Achtergrond volledige afschrijving

De gemeente Giessenlanden heeft bij het ontstaan in 1986 de bestaande voorzieningen van de kernen meegekregen. Deze voorzieningen hadden veelal geen boekwaarde o.a. doordat investeringen ineens ten laste van een reserve zijn gebracht. Middels vrijvallende kapitaallasten is er dus niet gespaard voor vervangingsinvesteringen.

Onze gemeente heeft in de afgelopen decennia gekozen voor kwaliteit. Er is stevig geïnvesteerd in het voorzieningenniveau in de gemeente. Dit was financieel mogelijk doordat tot twee maal toe een flink aantal woningwetwoningen van het woningbedrijf werden verkocht aan zittende huurders. Met de opbrengsten is o.a. het Bruisend Hart in Hoornaar gerealiseerd. Deze investering kwam eenmalig ten laste van de verkoopopbrengst. Daarnaast is er in de beginjaren van de gemeente Giessenlanden veel geïnvesteerd ten laste van eenmalige verkoopopbrengsten. In 1986 brachten de verschillende gemeenten waaruit Giessenlanden is ontstaan veel gronden in. Voor zover deze niet nodig waren voor uitbreidingsplannen zijn deze verkocht. Met de opbrengsten daarvan zijn o.a. het gemeentehuis en het gebouw van gemeentewerken gerealiseerd. Het grondbedrijf heeft in de loop van die jaren ook forse eenmalige bedragen opgeleverd. Deze opbrengsten zijn vooral toegevoegd aan de Vrije Algemene Reserve waardoor veel zaken gerealiseerd konden worden met eenmalige financiering.

INVENTARISATIE ONDERWIJS 4-12 JAAR

Gemeente Giessenlanden telt 11 scholen

Tabel 1: scholen plus schoolgebonden kosten per school in de begroting

School	Kapitaallasten	Totaal kosten in begroting 2013
OBS de Lingewaard Arkel	€ 149.779,00	€ 223.896,00
CBS de Hoeksteen Giessenburg¹	€ 75.982,00	€ 119.399,00
OBS het Tweespan Giessenburg¹	€ 184.971,00	€ 230.482,00
OBS Giessen-Oudekerk Giessen-Oudekerk	€ 37.990,00	€ 70.536,00
OBS den Beemd Hoogblokland	€ 49.826,00	€ 82.248,00
de Wegwijzer Hoogblokland	€ 37.423,00	€ 56.299,00
Samen op weg Hoornaar²	€ 103.182,00	€ 146.031,00
Klimop Hoornaar²	€ 88.379,00	€ 125.898,00
School met de Bijbel Noordeloos	€ 41.266,00	€ 67.484,00
De Buurtschool Noordeloos³	€ 28.893,00	€ 44.042,00
Het Tweespan	€ 19.765,00	€ 47.877,00
Totaal	€ 817.456,00	€ 1.214.191,00

1 Twee scholen bouwkundig met elkaar verbonden

2 Twee scholen in Brede schoolgebouw

3 O2A5 heeft de raad van de gemeente Giessenlanden gevraagd de school op te heffen.

Organisatie scholen

De openbare scholen in de gemeente Giessenlanden vallen onder de Stichting Openbaar Primair Onderwijs Alblasserwaard/Vijfheerenlanden (kortweg O2A5).

De christelijke basisscholen zijn niet bovenschools verenigd en worden afzonderlijk bestuurd.

De drie brede scholen in de gemeente Giessenlanden worden beheerd en geëxploiteerd door de Stichting Onderwijshuisvesting Giessenlanden en omstreken.

Eigendom scholen

Alle schoolgebouwen zijn economisch eigendom van de gemeente Giessenlanden en vertegenwoordigen per 31 december 2012 een boekwaarde van € **11.535.667,00**

Het juridisch eigendom is in handen van de schoolbesturen en het economisch eigendom ligt bij het gemeentebestuur. Concreet houdt dit in dat het gemeentebestuur het gebouw om niet in eigendom krijgt als deze aan het onderwijs onttrokken wordt. Dit gebeurt bijvoorbeeld als de school ophoudt te bestaan omdat het aantal leerlingen 3 jaar lang onder de opheffingsnorm zit.

Een onderwijsgebouw kan ook gedeeltelijk aan het onderwijs onttrokken worden, bijvoorbeeld een aantal leegstaande lokalen. Het moet dan wel een deel van het gebouw zijn dat voor eigendomsoverdracht geschikt is. Dus niet ergens een lokaaltje midden in het gebouw.

De opheffingsnorm van basisscholen wordt vastgesteld door het ministerie van OCenW. De hoofdregel is als volgt:

Beëindiging van de bekostiging (art.153, lid 1 WPO)

De bekostiging van een basisschool wordt beëindigd indien het aantal leerlingen van de school gedurende drie achtereenvolgende schooljaren lager is dan de opheffingsnorm.

De beëindiging van de bekostiging vindt plaats per 1 augustus volgend op de drie achtereenvolgende schooljaren waarin sprake is van een te laag leerlingental.

De opheffingsnorm voor de gemeente Giessenlanden is voor de periode 1-8-2008 – 1-8-2013 70 leerlingen. De opheffingsnormen worden telkens voor 5 jaar vastgesteld en worden gebaseerd op de bevolkingsdichtheid van een gebied en de demografische ontwikkelingen. Voor de periode na 1-8-2013 is de opheffingsnorm gesteld op 69 leerlingen.

Uitzonderingssituaties (artikel 153 en 157 WPO)

Van een school onder de opheffingsnorm kan onder bepaalde voorwaarden de bekostiging worden voortgezet als zelfstandige school. Vóór 1 februari voorafgaand aan de datum van het einde van de bekostiging moet aan de minister een van de volgende situaties gemeld worden:

- De school is de laatste school van de richting binnen een straal van 5 kilometer en heeft ten minste 50 leerlingen. In het geval van een school waarin meerdere richtingen zijn ondergebracht, zoals een interconfessionele of een rk/pc school, mag voor de bepaling van de dichtstbijzijnde school van dezelfde richting de afstand worden gerekend naar de meest gunstige van de betrokken richtingen.
- Het betreft de enige openbare basisschool binnen 10 kilometer over de weg gemeten.
- De **gemiddelde schoolgrootte** van alle scholen onder het bevoegd gezag bedraagt minimaal $10/6 \times$ de opheffingsnorm (met een maximum van 290). Daarbij geldt voor de school onder de opheffingsnorm een minimum aantal leerlingen van 23. De leerlingentallen die getoetst worden aan de opheffingsnorm worden per school opgehoogd met 3 procent. De uitkomst daarvan moet per school naar beneden worden afgerond. De uitkomsten van de scholen moeten worden opgeteld en gedeeld door het aantal scholen. De uitkomst van die berekening wordt naar boven afgerond als het cijfer na de komma 5 of hoger is.

Doordat de openbare scholen bovenschools georganiseerd zijn, kunnen zij een locatie met minder dan 70 leerlingen aanwijzen als dislocatie. In feite een dependance van een andere school. Hiermee kunnen zij toch blijven bestaan, hoewel dit leidt tot een lagere bekostiging dan wanneer het een zelfstandige school betreft.

Op basis van de cijfers van het jaar 2011 (zie tabel 2) vallen twee scholen onder de opheffingsnorm: Den Beemd in Hoogblokland en de Buurtschool in Noordeloos. Naar verwachting zijn er in 2024 vier scholen die onder de opheffingsnorm vallen. In de tabel bij het onderwerp prognose aantal leerlingen is dit verder uitgewerkt.

Momenteel is de gemeente verantwoordelijk voor het onderhoud van de buitenkant van de scholen en de schoolbesturen voor het onderhoud van de binnenkant. Dat gaat echter veranderen. In lijn met de motie Haersma Buma wordt het geld uit het gemeentefonds dat beschikbaar wordt gesteld voor het onderhoud van de buitenkant van de scholen, direct overgeheveld naar de schoolbesturen. Aandachtspunt hierbij is dat de schoolbesturen een vergoeding zullen krijgen voor het gebouw waarop zij normatief recht hebben op basis van het aantal leerlingen. Dat wil zeggen dat het buitenkantonderhoud voor leegstaande lokalen niet vergoed wordt, maar het schoolbestuur wel voor het onderhoud verantwoordelijk is.

Een ander aandachtspunt is het feit dat Giessenlanden een bovenwettelijke norm hanteert als norm voor het bruto vloeroppervlakte, namelijk een vaste voet 200m^2 per school of nevenvestiging en

5,03 m² per leerling. De wettelijke norm, zoals vastgelegd in het Uitvoeringsbesluit voorzieningen in de PO/VO bedragen een vaste voet van 70m² per school of nevenvestiging en 3,5 m² per leerling.

De volgende scholen zijn groter dan de voorgeschreven norm:²

- OBS Giessen-Oudekerk.
- OBS Klim-op Hoornaar
- OBS Den Beemd Hoogblokland
- OBS De Buurtschool Noordeloos
- CBS Samen op weg Hoornaar
- CBS School met de Bijbel.

Leerlingenprognose

Tabel 2: leerlingprognose

Basisonderwijs	Dorpskern	2009	2011**	2012**	2014	2019	2024
De Lingewaard	Arkel	305	290	273	276	259	252
De Hoeksteen	Giessenburg	345	305	297	309	293	288
Het Tweespan	Giessenburg	117	100	95	99	94	92
Giessen-Oudekerk	Giessen-Oudekerk	88	76	67	84	79	78
Den Beemd	Hoogblokland	63	55	53	67	65	68
De Wegwijzer	Hoogblokland	80	77	78	66	64	65
Samen op Weg	Hoornaar	136	143	147	156	144	138
Klimop	Hoornaar	62	74	74	67	62	60
School met de Bijbel	Noordeloos	163	163	156	158	158	143
De Buurtschool	Noordeloos	40	29	15	31	31	28
Het Tweespan	Schelluinen	120	124	125	125	119	101
Totaal (absoluut)		1519	1436	1380	1438	1368	1313

**Cijfers 2011 en 2012 zijn de cijfers die daadwerkelijk zijn vastgesteld. Cijfers van de overige jaren zijn prognoses.³

Kleur rood is onder de landelijk vastgestelde opheffingsnorm. Geel is in de gevarezone

*** Opgeheven

Naar verwachting loopt het aantal benodigde lokalen terug van 68 in 2009 tot 63 in 2019. Uiteindelijk neemt het aantal af tot 61 klaslokalen in 2024. Bij ongewijzigd beleid heeft de gemeente Giessenlanden in 2024 een overcapaciteit van 12 lokalen.

² Bron: Zoeken naar bezuinigingsmogelijkheden PWC 12 maart 2010

³ Bron: Voorzieningenonderzoek Giessenlanden. Grontmij.

Tabel 3 afstanden tussen scholen

Van	Naar	Afstand
OBS den Beemd Hoogblokland	OBS Klim-Op Hoornaar	2,8 kilometer
OBS den Beemd Hoogblokland	OBS de Lingewaard Arkel	3 kilometer
CBS De Wegwijzer Hoogblokland	CBS Samen op Weg Hoornaar	2,8 kilometer
OBS Giessen-Oudekerk	OBS Tweespan Giessenburg	3 kilometer
OBS Tweespan Schelluinen	OBS Tweespan Giessenburg	4,4 kilometer
School met de Bijbel Noordeloos	CBS samen op weg Hoornaar	4,2 kilometer

Medegebruik lokalen

- School met de Bijbel verhuurt na schooltijd de gemeenschapsruimte aan Kinderopvang Bobbi.
- OBS de Lingewaard in Arkel verhuurt sinds 2008 aan Wasko Kinderopvang een ruimte van 56m².
- OBS de Beemd verhuurt een lokaal + deel speelterrein en berging aan SKA (peuterspeelzaal De Kaboutertijd).

INVENTARISATIE KINDEROPVANG

In de gemeente Giessenlanden wordt op 6 locaties een vorm van kinderopvang (kinderdagverblijf, voor- en naschoolse opvang) aangeboden. Dit zijn commerciële bedrijven die geen subsidierelatie hebben met de gemeente Giessenlanden. Daarnaast zijn er 64 gastoudergezinnen. Gastouderopvang is een vorm van kinderopvang waarbij het kind in een huiselijke omgeving wordt opgevangen. Gastouderopvang kan plaatsvinden thuis door een oppasouder of in een gastgezin en in principe 24 uur per dag en zeven dagen per week.

De kinderdagverblijven en de gastouders worden geïnspecteerd door de GGD (Wet kinderopvang). Daarnaast houdt de gemeente het Landelijk Register Kinderopvang bij. Hierin staan alle vormen van kinderopvang geregistreerd. Gemeente vraagt geen leges wanneer hier iets in aangepast moet worden (bijvoorbeeld een aanvraag voor nieuwe gastouderopvang). Dit is echter wel mogelijk.

Tabel 4: kosten kinderopvang

Kinderopvang	Totaal kosten in begroting 2013
Dikkertje Dap Arkel (Brede School)	€ 5.654,00
Kinderkaravaan Giessenburg	€ 5.654,00
Kindcentrum Bobbi (CBS Noordeloos)	€ 5.234,00
Biebelebom Schelluinen	€ 5.234,00
Polderkids Hoornaar (Brede School)	€ 5.654,00
Hanneshoeve Giessenburg	€ 5.234,00
64 Gastouders	€ 1.692,00
Totaal	€ 34.356,00

Het gaat hier om kosten van periodieke inspecties en kosten van de ambtelijke organisatie.

INVENTARISATIE PEUTERSPEELZALEN

In gemeente Giessenlanden zijn 6 peuterspeelzalen.

Tabel 5 Peuterspeelzalen incl. VVE Giessenlanden

Peuterspeelzaal	Totaal kosten in begroting 2013	Dagdelen geopend***
Bijenkorf Arkel (in brede school)	€ 50.069,00	Ma-, di-, wo-, do- en vrijdagmorgen + maandagmiddag
Dribbel Schelluinen	€ 39.848,00	Ma-, wo-, don- en vrijdagmorgen
Kaboutertijd Hoogblokland (in OBS de Beemd)	€ 37.969,00	Ma-, wo-, do- en vrijdagmorgen
Kruimeltuin Giessenburg (Brede school)	€ 39.848,00	Hele week 2 dagdelen
Torteltuin Noordeloos (in Smitse Hoek)	€ 40.344,00	Ma-, di-, wo-, vrijdagmorgen
Trippel Trappel Hoornaar (in Brede school)	€ 38.906,00	Ma-, di-, don-, vrijdagmorgen
Totaal	€ 246.984,00	

*** dagdeel is ca. 3 uur

De verdeling tussen peuterspeelzalen en VVE is: peuterspeelzalen € 177.084,00 en VVE € 69.900,00.

Met ingang van 1 januari 2012 is Stichting Peuterspeelzalen Alblasserwaard (SPA) omgevormd tot Stichting Kinderopvang Alblasserwaard (SKA). Grote verschil is dat de peuterspeelzalen omgevormd zijn tot peuteropvang. Idee is dat kinderen, tegen commercieel tarief, langer kunnen verblijven op de peuterspeelzaal. Een vorm van kinderopvang georganiseerd rondom het reguliere peuterspeelzaalwerk. Deze verandering is ingezet om de verlaging op de jaarlijkse gemeentelijke subsidie op te vangen. Momenteel bedraagt de subsidie aan SKA € 170.000,00 per jaar (onderdeel van de eerder genoemde € 177.084,00).

Daarnaast is er nog een bedrag beschikbaar voor het aanbieden van VVE (Voor en Vroegschoolse Educatie). Het doel hiervan is dat kinderen met een (taal) ontwikkelingsachterstand zonder achterstand aan het basisonderwijs kunnen beginnen. Dit bedrag maakt geen deel uit van de subsidie van € 170.000,00, maar komt daar bovenop. In tegenstelling tot de subsidie voor het peuterspeelzaalwerk is VVE een wettelijke verplichting.

Ongeveer 220 kinderen maken gebruik van de peuterspeelzalen.

DORPSHUIZEN

In de gemeente Giessenlanden zijn 6 dorpshuizen. Hiervan zal dorpshuis Odina in Arkel per 1-1-2014 verdwijnen. Per saldo kosten de dorpshuizen € 252.250,00. Een toerekening naar de verschillende dorpshuizen laat het volgende beeld zien.

Tabel 6 Dorpshuizen + kosten gemeente Giessenlanden

Dorpshuis	Totaal kosten in begroting 2013
Odina Arkel***	€ 36.779,00
De Til Giessenburg	€ -/- 34.966,00
Bruisend Hart Hoornaar	€ 124.903,00
Hoeksteen Hoogblokland	€ 72.428,00
Dorpshuis Noordeloos	€ 35.404,00
Dorpshuis Schelluinen	€ 17.702,00
Totaal	€ 252.250,00

*** Dorpshuis Odina verdwijnt per 1 januari 2014.

Toelichting

Enkel bij de Til in Giessenburg en De Hoeksteen in Hoogblokland is sprake van toerekening van kapitaallasten van respectievelijk € 24.124,00 en € 24.352,00. De overige dorpshuizen zijn volledig afgeschreven.

In de exploitatie van de TIL groep wordt rekening gehouden met een jaarlijkse storting in onderhoudsfondsen. Hieruit worden de totale kosten van jaarlijks en groot onderhoud betaald. Op jaarbasis bedraagt dit € 187.850,00. Dit is voor alle gebouwen in beheer van de TIL groep (dorpshuizen en sportzalen).

De Tilconstructie

Het beheer van de voorzieningen door de Til-groep kenmerkt zich door het organiseren van commerciële activiteiten, om sociaal-culturele en binnensportactiviteiten voor de inwoners van Giessenlanden bereikbaar te houden. Gemeente Giessenlanden financiert de onrendabele top. In tabel 6 is te zien wat daar de kosten van zijn op jaarbasis.

Bezetting Dorpshuizen⁴

Tabel 7 Bezettingsgraad dorpshuizen maart 2011

Dorpshuis	Sociaal/culturele bezetting maart 2011	Commerciële bezetting maart 2011	Overige bezetting maart 2011	Totaal bezetting maart 2011
Odina	23%	1%	3%	27%
De Til	21%	3%	4%	28%
Bruisend Hart	15%	1%	9%	25%
Hoeksteen	37%	1%	2%	40%
DH Noordeloos	22%	6%	2%	30%
DH Schelluinen	31%		4%	35%

⁴ Bron: Rapportage bezetting dorpshuizen in Giessenlanden opgesteld door de Til Groep.

Tabel 8 Bezettingsgraad dorpshuizen november 2011

Dorpshuis	Sociaal/culturele bezetting november 2011	Commerciële bezetting november 2011	Overige bezetting november 2011	Totaal bezetting november 2011
Odina	18%	1%	2%	21%
De Til	19%	8%	5%	32%
Bruisend Hart	15%	5%	3%	23%
Hoeksteen	39%	1%	1%	41%
DH Noordeloos	21%	9%	1%	31%
DH Schelluinen	25%		3%	28%

Toelichting tabel 7 en 8

- Van gebruik of bezetting is sprake wanneer een zaal is verhuurd, beschikbaar gesteld of om een andere reden niet beschikbaar is voor derden.
- Maanden maart en november staan bekend als ‘gemiddelde’ maanden.
- Voor het gebruik/bezetting is uitgegaan van de dagdelen: ochtend, middag en avond.
- Voor de openingstelling is uitgegaan van 6 dagen per week, 3 dagdelen per dag, 18 dagdelen per week.
- Bij Ons Dorpshuis in Schelluinen en de Hoeksteen in Hoogblokland is het sportgebruik in de Grote Zaal meegeteld.
- Bij ons Dorpshuis in Schelluinen zijn de aan ROM-S en de huisartsenpraktijk (permanent) verhuurde ruimten buiten beschouwing gelaten.

Conclusies bezettingsonderzoek

- De dorpshuizen kennen een bezetting van rond de 30%
- Het gebruik concentreert zich rond de grote zaal en de ontmoetingsruimten.
- Als alle zalen 6 avonden per week bezet zijn, is de bezettingsgraad 33%
- Het merendeel van de bezetting bestaat uit activiteiten in de categorie “sociaal/cultureel”

Exploitatie overige diensten Til

De overige diensten Til bestaan onder andere uit:

- Kantine gemeentehuis/vervanging bode
- Schoonhouden gemeentehuis
- Schoonhouden gemeente werkplaats
- Overige dienstverleningen

In totaal levert deze exploitatie een positief resultaat op van € 535,00 per jaar.

Rechtspositie medewerkers Tilgroep

Voor wat betreft de rechtspositie vallen alle medewerkers onder de rechtspositie van de gemeente Giessenlanden. Voor alle medewerkers een afzonderlijke arbeidsvoorwaarden regeling (hierin staat bijvoorbeeld dat geen aanspraak kan worden gemaakt op een toeslag bij het verrichten van werkzaamheden in de avonden, feestdagen, etc.).

INVENTARISATIE SPORTZALEN

In de gemeente Giessenlanden zijn op de volgende locaties sportzalen/binnensportfaciliteiten beschikbaar:

1. Lingehal Arkel
2. Neerpolder Giessenburg
3. Smidseberg Noordeloos
4. De Hoeksteen Hoogblokland (in dorps huis)
5. Dorps huis Schelluinen (in Dorps huis)
6. Bruisend Hart Hoornaar (gecombineerd met dorps huis)

Hiervan zitten drie locaties apart in de jaarlijkse begroting (zijn losstaande gebouwen). De overige zijn verweven met de cijfers van de dorps huizen. Per saldo kosten deze sportzalen € 3.418,00. Een toerekening naar de verschillende sportzalen laat het volgende beeld zien. Hierbij dient te worden opgemerkt dat er behalve bij sportzaal Noordeloos geen sprake is van kapitaallasten.

Tabel 9 Sportzalen in begroting

Sportzaal	Kosten in begroting 2013
Arkel	€ 130,00
Giessenburg	€ - 24.264,00 (opbrengst)
Noordeloos	€ 27.552,00
Totaal	€ 3.418,00

Binnen deze exploitaties is rekening gehouden met de vergoeding voor gymnastiekonderwijs.

Bezettingsgraad sportzalen

Niet van alle sportzalen zijn bezettingscijfers bekend. Dit geldt voor de sportfaciliteiten van Ons Dorps huis in Schelluinen en de Hoeksteen in Hoogblokland. Deze zijn verwerkt in de bezettingscijfers van de dorps huizen (zie tabel 7 en 8)

Tabel 10 bezettingsgraad sportzalen

Sportzaal	Totaal beschikbare uren	2009	2010	2011
Lingehal Arkel	4.160	37,5%	37,1%	39%
Neerpolder Giessenburg	4.160	68,1%	69,6%	64%
Smidse Berg Noordeloos	2.800	26,8%	26,5%	24%
Het Bruisend Hart	4.160	40,3%	38,1%	38%

Subsidies aan gebruikers Zaalporten en Dorpshuizen

De sportzalen en dorpshuizen in de gemeente Giessenlanden worden gebruikt door lokale sportverenigingen. Deze ontvangen subsidie van de gemeente Giessenlanden. Het gaat hier om een bedrag van € 94.034,00.

INVENTARISATIE SPORT

Voetbal

Binnen de gemeente Giessenlanden zijn 5 voetbalverenigingen actief:

1. Schelluinen
2. VV Peursum
3. ASV Arkel
4. SV Noordeloos
5. Stedoco

Tabel 11 kosten voetbal

Voetbalclub	Kosten in begroting 2013
VV Schelluinen	€ 25.124,00
VV Peursum	€ 34.555,00
ASV Arkel	€ 30.276,00
SV Noordeloos	€ 27.176,00
Stedoco	€ 35.178,00
Totaal	€ 152.309,00

Een groot deel van deze kosten, bestaat uit de subsidies die aan de voetbalclubs wordt verstrekt. In tabel 12, worden deze verder uitgesplitst.

Subsidies (2013)

De subsidies worden verstrekt op basis van de beleidsregel "subsidiering voetbalverenigingen". De doelstelling van de subsidiering is het bevorderen van actieve sportbeoefening in de eigen gemeente, in dit geval voetbal, met name voor jongeren.

Tabel 12 subsidie-opbouw voetbalverenigingen

Vereniging	Bedrag per jeugdlid € 12,02	50% zaalhuur	Bedrag voor speelvelden	Bedrag voor accommodatie	Totaal subsidie 2013
Schelluinen	€ 769,28	€ 89,60	€ 12.680,60	€ 9.593,60	€ 23.133,08
Vv Peursum	€ 2.860,76	€ 1.820,00	€ 18.290,24	€ 9.593,60	€ 32.546,60
ASV Arkel	€ 2.007,34	€ 1.201,00	€ 15.485,01	€ 9.593,60	€ 28.286,95
Sv Noordeloos	€ 1.129,88	€ 163,50	€ 12.680,60	€ 9.593,60	€ 23.567,58
Stedoco	€ 2.812,68	€ 1.291,88	€ 18.290,24	€ 9.593,60	€ 31.988,40
Totaal	€ 9.579,94	€ 4.565,98	€ 77.426,69	€ 47.968,00	€ 139.540,60

Tabel13 ledenaantallen (jeugd)

Vereniging	2012	2011	2010	2009	2008	Totaal aantal leden in 2012
Schelluinen	64	97	114	165	172	248
Vv Peursum	238	251	241	242	243	561
ASV Arkel	167	169	166	164	173	394
Sv Noordeloos	94	91	71	71	83	267
Stedoco	234	203	208	234	204	580
Totaal	797	811	800	876	875	2050

Huuropbrengsten complexen

Alle verenigingen betalen op jaarbasis € 460,00 aan huur voor het complex. Daarnaast betaalt Stedoco € 250,00 per jaar aan recht van opstal voor de kantine.

Onderhoud sportvelden

De manier waarop de subsidie aan de voetbalclubs is vormgegeven, heeft tot gevolg dat de voetbalverenigingen zelf voorzien in het onderhoud van de complexen. De gemeente heeft daar geen functie in.

Tennis

Subsidie (2013)

De subsidie wordt verstrekt op basis van de beleidsregel waarderingssubsidie. De doelstelling van deze beleidsregel is waardering te uiten voor diverse activiteiten (zoals tennis, historische verenigingen, EHBO, zangverenigingen etc). De subsidie die verstrekt wordt is maximaal € 5.000,00.

Gemeente Giessenlanden kent 4 tennisverenigingen.

Tabel 14 Tennisverenigingen Giessenlanden + kosten

Vereniging	Kosten in begroting (inclusief subsidie)	Waarvan Subsidie 2013
Tennisvereniging Arkel	€ 2.478,00	€ 2.320,00
Tennisvereniging Giessenburg	€ 2.227,00	€ 2.069,00
Tennisvereniging Hoornaar	€ 1.416,00	€ 1.258,00
Tennisvereniging Schelluinen	€ 1.332,00	€ 1.174,00
Totaal	€ 7.451,00	€ 6.821,00

Over het algemeen zijn de tenniscomplexen in eigendom van de verenigingen. Gemeente heeft beperkt eigendom: De kantine van TV Schelluinen en een klein stukje grond van TV Arkel.

SPEELPLAATSEN

Aantal speeltuinen en toestellen

In totaal zijn er 36 speeltuinen, 197 speeltoestellen en 197 ondergronden beschikbaar in de gemeente Giessenlanden

Tabel 15 verdeling speeltuinen

Kern	Aantal speeltuinen
Schelluinen	4
Arkel	9
Giessenburg	6
Giessen-Oudekerk	2
Hoogblokland	5
Hoornaar	6
Noordeloos	4
Totaal	36

Kosten speelplaatsen

Jaarlijks wordt er € 32.900,00 in een voorziening speelplaatsen gestort voor onderhoud en vervanging van speeltoestellen. De hoogte van de voorziening bedroeg per 31 december 2012 2012: € 106.770,57. Uit deze voorziening worden investeringen en groot onderhoud gepleegd. Naar verwachting zal de voorziening niet veel meer groeien, het onderhoudsbudget wat jaarlijks beschikbaar wordt gesteld, is namelijk gehalveerd.

Daarnaast maken we kosten voorspeeltuinverenigingen, onderhoud van gebouwen en ambtelijke kosten, zowel binnendienst als buitendienst. In totaal kosten de speelplaatsen jaarlijks € 71.749,00

Buitengewoon anders spelen

Om te voorkomen dat op lange termijn de speeltuinen uitgehoud worden (niet meer vervangen van speeltoestellen en uitblijven groot onderhoud), gaan we speeltuinen anders inrichten. Dat gebeurt via het project natuurlijk anders spelen. Het idee is speeltuinen om te vormen tot natuurlijke speeltuinen, buurttuinen. Doel is het versterken van de sociale cohesie, het overdragen van beheer en onderhoud en het terugdringen van onderhoud- en investeringskosten.

Doelgroep

In de praktijk zijn de speeltuinen vooral interessant voor de jongeren kinderen. Met de omvorming van speeltuinen tot buurttuinen willen we er een prettige ontmoetingsplek van maken die toegankelijk is voor een veel bredere doelgroep.

Skatebanen

Tot voor kort waren er drie skatebanen beschikbaar in Giessenlanden (Noordeloos, Arkel en Giessenburg). Deze zijn in de afgelopen twee jaar verwijderd. Over het algemeen omdat ze niet meer gebruikt werden of gesloopt werden door jongeren.

BEGRAAFPLAATSEN

Gemeente Giessenlanden telt 9 begraafplaatsen. Ondanks dat bij de kosten van begraven het uitgangspunt kostendekkendheid is, laat de voorziening begraafplaatsen een dekkingstekort zien van € 158.582,00. Dit betreft kosten die niet (meer) doorbelast kunnen worden aan eigenaren en belanghebbenden van graven. In het verleden zijn veel graven uitgegeven waarvan het onderhoudsrecht eeuwig is afgekocht. Ook de uitgifte van het graf is vroeger soms eeuwigdurend uitgegeven waardoor deze nooit geruimd kunnen worden tenzij er afstand van wordt gedaan. Alle kostenstijgingen die bij uitgifte niet voorzien waren kunnen niet meer doorbelast worden. Daarnaast zijn er graven waarvan de uitgiftetermijn is verstreken maar die niet geruimd worden. Vaak is dit fysiek niet mogelijk of niet nodig.

Alle nieuwe graven worden kostendekkend uitgegeven. Ook het onderhoud dat wel doorberekend kan worden is kostendekkend.

KERK (TORENS)

Gemeente Giessenlanden heeft 6 kerktorens in eigendom. De kosten die daarbij horen zijn € 63.726,00. Een toerekening naar de verschillende torens laat het volgende beeld zien.

Tabel 16 kerktorens plus kosten

Kern	Kosten in begroting 2013	Kapitaallasten (onderdeel van voorgaande tabel)
Giessenburg	€ 7.338,00	
Giessen-Oudekerk	€ 6.959,00	
Hoogblokland	€ 13.736,00	€ 5.402,00
Hoornaar	€ 17.068,00	€ 9.488,00
Noordeloos	€ 15.276,00	€ 5.081,00
Schelluinen	€ 3.349,00	
Totaal	€ 63.726,00	

Naast kapitaallasten bestaan de kosten met name uit onderhoud en ambtelijke kosten buitendienst voor het vlaggen.

Kerkelijke centra

Gemeente Giessenlanden kent een groot aantal kerkelijke centra/ontmoetingsruimten. Naast dorpshuizen spelen deze een belangrijke rol in de gemeenschap.

VASTGOED GEMEENTE GIESSENLANDEN

Naast eerdergenoemde objecten (onderwijsgebouwen, dorpshuizen, sportcomplexen, kerktorens, begraafplaatsen) heeft gemeente Giessenlanden de volgende vastgoedobjecten in eigendom.

Tabel 17 Overzicht vastgoed plus kosten

Object	Kosten in begroting 2013
Van Brederodestraat 1a Giessenburg (Da Capo)	€ - 0,45,00
Gebouw Schoolstraat 15 Arkel	€ 800,00
Oudekerkweg 68 (jeugdsoos De Korf)	€ 0,00
Voordijk 2 (woonhuis verhuurd)	€ 6.100,00
Brandweergarages	€ 71.300,00

De gebouwen waar de bibliotheken in gevestigd zijn, worden niet meegenomen in dit overzicht. Hiervoor loopt een afzonderlijk traject. Dit geldt ook voor de zwembaden.

KOSTEN GEMEENTEHUIS

Het gemeentehuis kost op jaarbasis een bedrag van € 341.761,00. Naast kapitaallasten voor de aanpassingen voor het klantcontactcentrum en de raad- en trouwzaal is hier geen sprake van kapitaallasten. Per saldo zijn de kosten van de werkplaats € 35.977,00. Hierbij is rekening gehouden met de huuropbrengst van het verhuurde gedeelte. Dit gebouw heeft geen kapitaallasten.

Hoofdstuk 2 Plattegronden kernen met voorzieningen

Hoofdstuk 3 Scenario's

Op basis van de inventarisatie zijn scenario's voor 5 voorzieningen ontwikkeld. Het betreft hier de volgende voorzieningen:

- Onderwijs 0-4;
- Onderwijs 4-12;
- Dorpshuizen;
- Buitensport;
- Gemeentehuis.

De scenario's geven richting aan de wijze waarop en/of op welke schaal voorzieningen in de toekomst georganiseerd moeten worden om te voldoen aan de doelstelling uit het Vijfpuntenplan: Vitaal en toekomstbestendig.

Basis hiervoor is de systematiek uit de notitie Leefbaar Giessenlanden waarin drie niveaus voorzieningen worden onderscheiden:

- Voorzieningen die in een dorp in het kader van de leefbaarheid noodzakelijk zijn;
- Voorzieningen die op meerdere plaatsen in de gemeente voorkomen, maar niet per definitie in elke kern;
- Voorzieningen op gemeentelijk of intergemeentelijk niveau.

Per soort voorziening wordt een aantal scenario's uitgewerkt, gebaseerd op deze systematiek.

Bij voorzieningen waar het schetsen van scenario's volgens deze systematiek niet mogelijk is, wordt hiervan gefundeerd afgeweken.

Leefbaarheid, Masterplan 2024

Thema: Onderwijs 0-4 jaar Peuterspeelzaalwerk/ Kinderopvang

INLEIDING

Het onderwijs voor de leeftijd 0-4 jaar bestaat uit twee delen:

1. (Gesubsidieerd) peuterspeelzaalwerk
2. Commerciële kinderopvang (kinderdagverblijven)

Gemeente Giessenlanden telt 6 peuterspeelzalen en 6 kinderopvangvoorzieningen. Daarnaast zijn er 64 gastoudergezinnen geregistreerd in het landelijk register kinderopvang.

De begroting 2013⁵ met betrekking tot peuterspeelzaalwerk en kinderopvang ziet er als volgt uit:

Post	Wettelijke verplichting	Budget 2013 €
Inspecties GGD	ja	15.050,00
Subsidie Peuterspeelzaalwerk	nee	170.350,00
Versterking psz, kdov en gastouderopvang	??	71.200,00
Wet basisvoorziening kdov	ja	10.900,00
Voor- en vroegschoolse educatie psz	ja (Wet OKE)	8.100,00
Totaal		€ 275.600,00

Met de subsidie voor het peuterspeelzaalwerk houdt de gemeente het werk van de peuterspeelzalen in stand, maar het heeft hierin geen wettelijke verplichting.

In Giessenlanden is dit subsidiebedrag relatief hoog; Zederik bijvoorbeeld subsidieert voor € 108.000,-, Leerdam subsidieert voor € 175.000,-. De oorzaak voor het hoge subsidiebedrag is het aantal peuterspeelzalen in onze gemeente. Het aantal beschikbare kindplaatsen in de peuterspeelzalen en kinderopvang is echter lager dan het landelijk gemiddelde⁶. Dit beeld komt vaker voor in plattelandsgemeenten.

De gemeente is vanuit de Wet OKE verantwoordelijk voor het aanbod van voor- en vroegschoolse educatie (VVE) in peuterspeelzalen of binnen de kinderopvang. VVE is bedoeld om taal- en ontwikkelachterstanden bij peuters te voorkomen dan wel te verkleinen voordat ze de stap naar de basisschool maken.

De gemeente Giessenlanden biedt VVE aan op de peuterspeelzalen door het verstrekken van een subsidie. Het is echter ook mogelijk om VVE op een andere plek aan te bieden, bijvoorbeeld op de kinderopvang of door het creëren van een groep 0 op het basisonderwijs.

De Stichting Kinderopvang Alblasserwaard (SKA) biedt peuteropvang aan; een combinatie van peuterspeelzaalwerk en kinderopvang. Kinderen krijgen een educatief programma aangeboden in combinatie met het verzorgende aspect van de kinderopvang. Ouders krijgen op basis van de wet kinderopvang, via belastingteruggave, een tegemoetkoming in de kosten.

Deze ontwikkeling sluit aan bij het voornemen van het kabinet Rutte II om de onderlinge afstemming van onderwijs, peuterspeelzaalwerk en kinderopvang te optimaliseren door de financiering van het peuterspeelzaalwerk onder de Wet Kinderopvang te brengen.

⁵ Zie tabel 4 en 5 uit inventarisatie Masterplan

⁶ Bron: voorzieningenonderzoek Giessenlanden Grontmij

In dit format beschrijven we de scenario's voor het onderwijs voor de leeftijd van 0-4 jaar in de gemeente Giessenlanden. Belangrijk daarbij is het besef dat we, los van planologie, geen invloed hebben op het vestigingsgedrag van commerciële vormen van kinderopvang. Dat wordt bepaald door vraag en aanbod: marktwerking. In feite geldt hetzelfde voor het peuterspeelzaalwerk. Echter door de subsidierelatie die wij met hen onderhouden, hebben wij op deze vorm van onderwijs meer invloed. Op het moment dat de ontwikkeling van commerciële peuteropvang doorzet, zal ook deze invloed afnemen.

Daarom is voor dit format de vraag welke (subsidie)relatie wij onderhouden met het onderwijs 0-4 jaar relevanter dan de vraag op welke schaal (kern, gemeente, regio) dit aangeboden wordt. Het een vloeit namelijk voort uit het andere.

SCENARIO'S

1. Financiële harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzaalwerk

Beeld: commerciële peuteropvang

- Regulier peuterspeelzaalwerk wordt peuteropvang.
- VVE aangeboden op de peuteropvang.

De eerder ingezette omvorming van regulier peuterspeelzaalwerk naar commerciële peuteropvang wordt doorgezet. De gemeentelijke subsidie voor het reguliere peuterspeelzaalwerk wordt afgebouwd tot 0 (op basis van de subsidieverordening). De peuteropvang kan deze derving compenseren door het heffen van een hogere ouderbijdrage. Ouders kunnen via de Wet op de kinderopvang een tegemoetkoming in de kosten bij de belastingdienst aanvragen. Het huidige peuterspeelzaalwerk gaat in dit kader onder de regels van de Wet Kinderopvang vallen. Aangezien alleen tweeverdieners en eenoudergezinnen in aanmerking komen voor een tegemoetkoming in de ouderbijdrage van kinderopvang kan ervoor gekozen worden om via de gemeente voor eenverdieners een tegemoetkoming in de kosten beschikbaar te stellen (gelimiteerd bedrag).

VVE voor kinderen met een ontwikkelingsachterstand (=doelgroepkinderen) wordt op de peuteropvang aangeboden. Vanuit de wettelijke taken subsidieert de gemeente dit aanbod voor doelgroepkinderen.

De gemeente stimuleert dat onderwijs voor de leeftijd van 0-4 jaar zoveel mogelijk plaatsvindt in schoolgebouwen of in andere ruimtes zoals een dorps huis (afhankelijk voor keuze scenario voor onderwijs 4-12 en dorps huizen). Deze ruimtes zijn buiten de openingstijden beschikbaar voor andere functies.

Met de omvorming van peuterspeelzaalwerk naar peuteropvang heeft de gemeente vrijwel geen grip meer op het vestigingsgedrag van deze voorziening. Of deze op kernniveau dan wel op gemeenteniveau wordt aangeboden, is afhankelijk van de vraag naar peuteropvang. Daarbij zal de peuteropvang een concurrent worden van de bestaande kinderdagverblijven. Hoe zich dat ontwikkelt, is geen zaak van de gemeente. De markt bepaalt welke voorziening de toekomst heeft.

In het verleden hebben er gesprekken tussen SKA en WASKO (grootste kinderopvang aanbieder in de gemeente) plaatsgevonden om een fusie te bespreken. Hervatting hiervan moet door gemeente Giessenlanden gestimuleerd en geregisseerd worden. Doel is een sterke, geharmoniseerde aanbieder van onderwijs voor de leeftijd van 0-4 jaar in de gemeente Giessenlanden.

Knelpunten

De gemeente heeft geen invloed op het vestigingsgedrag van commerciële voorzieningen. Het stopzetten van subsidies heeft mogelijk invloed op het voorzieningenniveau van dit type onderwijs.

Voordelen

- Bezuiniging op peuterspeelzaalwerk.
- Marktwerking dwingt peuteropvang voorzieningen tot kwalitatief goede dienstverlening en efficiënt werken.
- Vraag en aanbod worden op elkaar afgestemd.

Nadelen

- Peuteropvang is duurder voor ouders dan het huidige peuterspeelzaalwerk. Mogelijk haken er kinderen af. Dit is negatief voor de voorschoolse ontwikkeling van peuters.
- Wanneer het aanbod van het peuteropvang afneemt, valt er een huurder weg van ruimtes in de brede scholen of leegstaande lokalen in andere scholen.
- Sluit niet geheel aan bij decentralisatiegedachte.

Begrotingseffecten

De subsidie voor het regulier peuterspeelzaalwerk van € 170.000,00 per jaar komt te vervallen. Wellicht wordt een nader vast te stellen deel beschikbaar gesteld aan die ouders die geen aanspraak maken op een tegemoetkoming in kosten via de Wet Kinderopvang. Verdere uitwerking vindt plaats in (eventuele) projecten.

2. Peuterspeelzaalwerk gefinancierd door gemeente

Beeld: peuterspeelzaalwerk op brede scholen

- Peuterspeelzaalwerk (inclusief VVE) aangeboden op drie brede scholen: Arkel, Hoornaar en Giessenburg.
- Subsidie gebaseerd op aantal kindplaatsen.
- Versterking doorgaande leerlijn door integratie peuterspeelzaalwerk en basisonderwijs.

Het peuterspeelzaalwerk is niet in elke kern beschikbaar, maar is geconcentreerd op de brede scholen in Arkel, Giessenburg en Hoornaar. Daarbij wordt gezocht naar mogelijkheden die de doorgaande leerlijn tussen voor- en voerschool verbeteren. Een mogelijkheid hiervoor is het peuterspeelzaalwerk als een groep 0 te integreren in het basisonderwijs (principe integraal kindcentrum). Hiermee wordt een nadrukkelijke scheiding aangebracht tussen het educatieve karakter van het peuterspeelzaalwerk en de verzorgende taak van de commerciële kinderopvang.

Knelpunten

Strookt niet met de financiële harmonisatie uit het regeerakkoord Rutte II. Daarom zal bij de keuze voor dit scenario gezocht moeten worden naar een vernieuwende vorm van samenwerking tussen voerschool en basisonderwijs (in lijn met het principe van integrale kindcentra). Alleen terugbrengen van peuterspeelzalen is op termijn onvoldoende.

Voordelen

- Verbetert de doorgaande leerlijn van voor- naar vroegschoolse educatie.
- Versterkt de brede schoolgedachte.
- Kwalitatief hoogwaardige voorschool.
- Mogelijkheden om (toekomstige) leegstand in de brede school op te vangen.

Nadelen

- Peuters kunnen niet altijd in hun eigen dorp naar een onderwijsvorm 0-4 jaar (drempel: minder kinderen op de voorschool).
- Draagt niet geheel bij aan de decentralisatiegedachte.
- Meer vervoersbewegingen.
- Wanneer het peuterspeelzaalwerk verdwijnt uit andere kernen, valt er een huurder weg van ruimtes in leegstaande lokalen in andere scholen.

Begrotingseffecten

Bezuiniging op subsidies en op kosten voor GGD-inspecties (er zijn nl. minder locaties). Verdere uitwerking vindt plaats in (eventuele) projecten.

WAT IS ER AL GEZEGD

Alblasserwaard-Vijfheerenlanden Visie 2030 Samen krachtig: *“Gemeenten, onderwijs en andere maatschappelijke organisaties hebben in 2030 goed ingespeeld op de steeds veranderende samenleving. Er is een netwerk van meerdere voorzieningen zoals bijvoorbeeld kinderopvang, welzijnsinstellingen, peuterspeelzalen, bibliotheken en instellingen voor sport en cultuur. Kinderen kunnen zich hierdoor op allerlei manieren ontwikkelen. Het aanbod van de brede school is aangepast, aan de behoefte van leerlingen, ouders en de buurt waarin de school staat. Ook worden klaslokalen voor andere doeleinden gebruikt, bijvoorbeeld in de avonduren. Ook zijn scholen een geschikte locatie om te werken voor elkaar.*

” (versie 2-2-2012)

De notitie Leefbaar Giessenlanden: *Hierin wordt het onderwijs 0-4 jaar als voorbeeld genoemd van een voorziening op niveau twee; op meerdere plaatsen in de gemeente aanwezig, maar niet per definitie in elke kern. (raadstuk 2012-60)*

Giessenlanden, een vitaal perspectief: *“ Wij hechten grote waarde aan een stimulerende en uitdagende omgeving voor kinderen en jongeren uit onze gemeente waarin ruimte is voor kwalitatief goede kinderopvang, peuterspeelzaalwerk en onderwijs”.(oktober 2011)*

STAKEHOLDERS

Afvaardiging bestuur SKA, leiding WASKO, basisonderwijs

ADVIES

Het college stelt deze scenario's ter discussie aan de raad van de gemeente Giessenlanden. De raad wordt gevraagd een van de scenario's als vertrekpunt te kiezen.

Leefbaarheid, Masterplan 2024

Thema: Onderwijs 4-12 jaar

INLEIDING

Gemeente Giessenlanden beschikt over 11 scholen in 7 dorpen: dat is een relatief aantal. Daarnaast beschikken de scholen over meer onderwijsruimte dan de norm voorschrijft. Het gevolg is dat de gemeente relatief hoge onderwijskosten heeft, met een groot deel aan huisvestingskosten⁷.

Daarnaast heeft gemeente Giessenlanden te maken met demografische ontwikkelingen als ontgroening en vergrijzing⁸. De verwachting is dat dit in 2024 tot een overschot van 12 lokalen zal leiden⁹ en dat het aantal (te) kleine scholen sterk toe zal nemen. Op basis van de prognoses zullen er in 2024 vier scholen onder de opheffingsnorm van 69 leerlingen vallen.

Dat deze prognoses realistisch zijn, blijkt uit recente cijfers. Het leerlingaantal 2011 was nu al gelijk aan het aantal geprognosticeerde leerlingen voor het jaar 2014. De leerlingenkrimp gaat dus sneller dan voorspeld.

Hiermee is overigens niet gezegd dat deze scholen opgeheven worden (het leerlingenaantal mag drie achtereenvolgende jaren onder de gemeentelijke opheffingsnorm van 69 vallen, met een absolute ondergrens van 23 leerlingen), maar het is wel een duidelijk signaal over de toekomstbestendigheid van deze scholen.

Als een school drie achtereenvolgende jaren onder de opheffingsnorm zit wordt de bekostiging van deze basisschool stopgezet als zelfstandige basisschool, tenzij dispensatie kan worden geven op basis van de volgende mogelijkheden:

- Het toepassen van de systematiek van de gemiddelde schoolgrootte.
- Nevenvestiging of dislocatie (status zelfstandige school verdwijnt).

Om te voorkomen dat er in de toekomst veel geld uitgegeven wordt aan leegstaande lokalen en te kleine scholen, is het maken van keuzes onvermijdelijk. Hiervoor zijn scenario's ontwikkeld die in dit format zijn uitgewerkt.

Overigens is het wel van belang te beseffen dat de invloed van het gemeentebestuur op het sluiten, verplaatsen of samenvoegen van scholen gering is¹⁰ en dat constructief overleg en overeenstemming met de schoolbesturen een absolute noodzaak is om zaken te veranderen. Dat maakt ook meteen duidelijk dat veranderingen in de organisatie van het onderwijs veel tijd zullen vragen.

⁷ Zie tabel 1 van de inventarisatie masterplan 2024

⁸ Zie ontwikkelingen in inventarisatie masterplan 2024

⁹ Zie tabel 2 inventarisatie masterplan 2024

¹⁰ Zie ook Inventarisatie onderwijs uit inventarisatie masterplan 2024

SCENARIO'S

1. Onderwijs op kernniveau

Beeld: efficiënt ruimtegebruik

- Onderwijs (accommodatie) 4-12 jaar beschikbaar in alle 7 kernen van de gemeente Giessenlanden.
- Kleine scholen.
- Efficiënt, multifunctioneel gebruik van voorzieningen.

Om onderwijs op kernniveau te behouden, is efficiënt ruimtegebruik noodzakelijk. Dat kan op twee manieren gebeuren:

1. multifunctioneel gebruik van bestaande onderwijshuisvesting, zowel overdag (leegstaande lokalen) als 's avonds (multifunctioneel gebruik lokalen en gemeenschappelijke ruimten).
2. Samenbrengen van meerdere voorzieningen (die allemaal op kernniveau behouden blijven) in 1 (nieuw of aangepast) gebouw (bijvoorbeeld een combinatie van bijzonder basisonderwijs, openbaar onderwijs, dorpshuisfunctie en kinderopvang).

Voor beide opties geldt dat het terugdringen van niet rendabel gebruikte vierkante meters een belangrijk doel is.

Keuze voor welke manier is afhankelijk van scenariokeuze die voor andere voorzieningen zoals de dorpshuizen is gemaakt.

Naast efficiënt ruimtegebruik is het bovenschools organiseren van scholen een belangrijke voorwaarde om onderwijs op dit niveau te behouden. Niet langer een aantal solitair opererende schoolbesturen, maar een overkoepelende organisatie:

- Alleen dan zijn kleine scholen in staat om blijvend kwalitatief hoogwaardig onderwijs aan een brede doelgroep (zwak, normaal en hoogbegaafd) te geven.
- Het risico tot sluiting vanwege de gemeentelijke opheffingsnorm wordt kleiner: Met een bovenschools bestuur kan er worden gerekend met een gemiddelde schoolgrootte.

Binnen het openbaar onderwijs is sprake van een overkoepelend bestuur: O2A5. Binnen het bijzonder onderwijs niet.

Knelpunten

Efficiënt ruimtegebruik kan leiden tot leegstaande panden. Deze fungeren door economische crisis (en de daaruit voortvloeiende achterblijvende vraag op de vastgoedmarkt) en aan de gemeente opgelegde bouwrestricties niet vanzelfsprekend als kostendrager van een nieuw project.

Efficiënt ruimtegebruik, in welke vorm dan ook, vraagt veel onderlinge afstemming en een goede organisatie. De vraag is hoe de rolverdeling tussen overheid en burger hierin ligt.

Voordelen

- Sluit aan bij de gedachte van de decentralisaties: eigen kracht, maatwerk, integraliteit.
- Biedt kansen voor het opzetten van een voorschool en verlengde dagopvang.
- Basisonderwijs in de kern is goed voor de sociale cohesie en leefbaarheid.
- Optimaal gebruik beschikbare meters.
- Mogelijk 1 voorziening als centrale ontmoetingsplek.
- Vermenging van verschillende doelgroepen (bijvoorbeeld jeugd en ouderen) kan versterkend werken.
- Identificatie inwoners met school: positief voor het werven van vrijwilligers.

Nadelen

- Kleine scholen.
- Veel onderlinge afstemming tussen de gebruikers.
- Mogelijke weerstand van onderwijzend personeel tegen multifunctioneel gebruik lokalen.

Begrotingseffecten

In deze variant kunnen indien sprake is van medegebruik, door het samenvoegen van functies (zoals bijvoorbeeld kinderopvang, een bibliotheek, of commerciële verhuur) inkomsten gegenereerd worden, zodat de kosten voor zowel voor schoolbestuur als voor de gemeente lager worden. Verdere uitwerking vindt plaats in (eventuele) projecten.

2. Onderwijs op gemeentelijk niveau

Beeld: puur gericht op onderwijs

- Onderwijs 4-12 jaar niet langer beschikbaar in alle kernen van de gemeente Giessenlanden.
- Drie brede scholen in Arkel, Hoornaar en Giessenburg in bestaande (aangepaste) onderwijshuisvesting.

De combinatie met de voorschool (kinderdagverblijven, peuterspeelzalen) en met buitenschoolse activiteiten is nu al aanwezig in deze brede scholen en kan in de toekomst versterkt worden.

Belangrijke voorwaarde is wel dat de brede school gedachte verder gaat dan alleen het delen van hetzelfde gebouw.

Knelpunten

Dit scenario heeft lege schoolgebouwen in andere kernen tot gevolg. Zoals eerder aangegeven is herontwikkeling niet langer vanzelfsprekend en er zal nagedacht moeten worden over de manier waarop met deze leegstaande gebouwen wordt omgegaan. Mogelijkheden voor het versterken van de eigen kracht van de burgers in de kernen zijn moeilijker te realiseren (en/of vergt meer creativiteit van de burgers) terwijl dat in de decentralisatiedachte een belangrijk uitgangspunt is.

Voordelen

- Voldoende schaalgrootte om kwalitatief hoogwaardig onderwijs te bieden aan een brede doelgroep.
- Ruimte voor eigen identiteit (bijzonder en openbaar onderwijs).
- Geen ingewikkelde afstemming voor multifunctioneel gebruik.
- Focus op onderwijs.
- Meerdere fasen onderwijs onder een dak.

Nadelen

- Verdwijnen van school heeft invloed op leefbaarheid van dorpen; het is bijvoorbeeld minder aantrekkelijk om als jong gezin in een dorp te gaan wonen waar geen school is. Het verdwijnen van jong gezinnen kan een grijs dorp betekenen.
- Extra vervoersbewegingen.
- Minder identificatie met school; moeizamere werving van vrijwilligers.

Begrotingseffecten

Deze variant heeft als consequentie, dat het niet mogelijk is alle meters in de bestaande brede scholen onder te brengen. Indien deze variant wordt toegepast zal een investering in de uitbreiding en aanpassing van de gebouwen noodzakelijk zijn (investeringskosten uitbreiding bedragen naast de vaste voet (€ 104.551,34) zo'n € 1.400 - € 1.750 afhankelijk van de kwaliteit die men wil bereiken). Verdere uitwerking vindt plaats in (eventuele) projecten.

De achterblijvende schoollocaties kunnen aan de begroting onttrokken worden.

3. Onderwijs op intergemeentelijk niveau

Beeld: gemeentegrenzen vervagen

- Basisscholen strategisch verspreid over regio (bijvoorbeeld tussen Meerkerk en Noordeloos: goed bereikbaar voor kinderen uit Zederik en Giessenlanden).
- Grote scholen niet verbonden met een gemeente.

Knelpunten

Vraagt om intergemeentelijke samenwerking op onderwijsbeleid (en daaraan gerelateerde beleidsvelden).

Hoe wordt er een veilige omgeving voor het kind gecreëerd, geen 'leerfabriek'

Voordelen

- Stimulus voor intergemeentelijke samenwerking.
- Voldoende schaalgrootte om kwalitatief hoogwaardig onderwijs te bieden aan een brede doelgroep.
- Ruimte voor eigen identiteit.
- Geen ingewikkelde afstemming voor multifunctioneel gebruik.
- Focus op onderwijs.
- Meerdere fasen onderwijs onder een dak.

Nadelen

- Verdwijnen van school heeft invloed op leefbaarheid van dorpen.
- Veel extra vervoersbewegingen.
- Verplichting tot leerlingenvervoer.
- Minder identificatie met school; moeizamere werving van vrijwilligers.

Begrotingseffecten

Sluit in grote lijnen aan bij de effecten van scenario 2.

WAT IS ER AL GEZEGD

Alblasserwaard-Vijfheerenlanden Visie 2030 Samen krachtig: "(..) het aanbod van de brede school is aangepast, aan de behoefte van leerlingen, ouders en de buurt waarin de school staat. Ook worden klaslokalen voor andere doeleinden gebruikt, bijvoorbeeld in de avonduren. Ook zijn scholen een geschikte locatie om te werken voor elkaar.

Basisonderwijs/speciaal onderwijs in de vorm van brede scholen blijft waar mogelijk in de kernen of wordt gelokaliseerd zo dicht mogelijk bij de inwoners, op strategisch goed te bereiken locaties. Inzet hierbij is het basisonderwijs in de kernen te behouden. Dit is echter niet mogelijk omdat door de wijziging van de bevolkingssamenstelling het aantal kinderen daalt (..)" (versie 2-2-2012)

De notitie Leefbaar Giessenlanden: Hierin wordt het basisonderwijs als voorbeeld genoemd van een voorziening op niveau drie; in elke kern aanwezig.(raadstuk 2012-60)

Giessenlanden, een vitaal perspectief: "Basisonderwijs is een voorziening in elk dorp en dat moet zo lang mogelijk blijven. Er moet een klimaat gefaciliteerd worden waarin jongeren kunnen opgroeien en opgevoed worden. Zowel scholen als speelvoorzieningen zijn daarbij van belang. Scholen moeten zich er voor inzetten om zowel voor- als naschoolse opvang aan te trekken. Giessenlanden wil de ontwikkeling van de jeugd op het terrein van leren, lezen, kennisontwikkeling en kennisdeling op het terrein van kunst en cultuur stimuleren. Het gebruik en de invulling van de bibliotheekvoorzieningen, het onderwijs en sociale media worden hiervoor nader beschouwd".(oktober 2011)

STAKEHOLDERS

Shareholders zijn: schoolbesturen, Stichting Onderwijshuisvesting Giessenlanden, Tilgroep, gemeente
Stakeholders zijn: shareholders, kinderen, ouders, leerkrachten, directeuren, verenigingen in dorpen.

ADVIES

Het college stelt deze scenario's ter discussie aan de raad van de gemeente Giessenlanden. De raad wordt gevraagd een van de scenario's als vertrekpunt te kiezen.

Leefbaarheid, Masterplan 2024

Thema: Dorpshuizen

INLEIDING

In de gemeente Giessenlanden zijn 6 dorpshuizen (alle kernen behalve Giessen-Oudekerk). Deze worden geëxploiteerd door de Til groep.

In de dorpshuizen is ruimte voor commerciële en maatschappelijke activiteiten. Daarbij fungeren de commerciële activiteiten als kostendrager van maatschappelijke activiteiten.

Omdat de maatschappelijke activiteiten niet volledig gedekt worden door de commerciële activiteiten ontstaat er een onrendabele top. Deze wordt gefinancierd door de gemeente Giessenlanden. Deze onrendabele top is in de afgelopen jaren groter geworden.¹¹

De gemiddelde bezettingsgraad van de dorpshuizen is 30% (peildata maart en november 2011)¹². Hieruit is af te leiden dat de dorpshuizen vooral 's avonds een functie hebben en overdag in mindere mate.

Buiten de dorpshuizen van de Til groep zijn er in bijna elke kern meerdere gebouwen die een vergelijkbare functie (kunnen) vervullen

De bevolking in Giessenlanden vergrijst; het aantal 65+ neemt toe. Dat heeft invloed op het gebruik van dorpshuizen. Wellicht is er meer behoefte aan zaken als dagbesteding en ontmoeting en neemt de behoefte aan commerciële activiteiten af.

¹¹ Zie tabel 6 inventarisatie masterplan voorzieningen.

¹² Zie tabel 7 en 8 inventarisatie masterplan voorzieningen

SCENARIO'S

1. Ontmoetingsfunctie op kernniveau

Beeld: ontmoeting

- Ontmoetingsplaats (functie) in alle kernen .
- Niet per definitie in een dorps huis (voorziening).
- Efficiënt, multifunctioneel gebruik van beschikbare ruimte.
- Georganiseerd door en voor burgers (met professionele koepel)
- Sportzaalfunctie alleen wanneer ontmoetingsfunctie in bestaand dorps huis met sportzaalfunctie wordt georganiseerd. Geen investeringen hiervoor in nieuwbouw of multifunctioneel gebruik andere voorziening.

In elke kern is een plaats waar mensen elkaar op een laagdrempelige manier kunnen ontmoeten. Focus ligt op het faciliteren van maatschappelijke activiteiten. Sluit de commerciële activiteiten echter niet uit. Efficiënt ruimtegebruik is noodzakelijk. Dat kan op meerdere manieren gebeuren:

1. multifunctioneel gebruik van *bestaande* dorps huisvoorziening: zoeken naar mogelijkheden om dorps huizen ook overdag optimaal te gebruiken of ontmoetingsfunctie te organiseren in voorziening die alleen overdag een functie heeft (bijvoorbeeld een school of gemeentehuis).
2. Samenbrengen van meerdere functies (die allemaal op kernniveau behouden blijven) in 1 (nieuw of aangepast) gebouw (bijvoorbeeld een combinatie van dorps huisfunctie, basisonderwijs en kinderopvang).

Voor beide opties geldt dat het terugdringen van niet rendabel gebruikte vierkante meters een belangrijk doel is.

Keuze voor een manier is afhankelijk van scenariokeuze die voor andere voorzieningen zoals onderwijs is gemaakt.

Het principe van laagdrempelige ontmoetingsplaats is minder goed van toepassing op de grotere dorps huizen in Hoornaar (Bruisend Hart) en Giessenburg (Til). Deze worden afgestoten aan de commerciële markt.

Knelpunten

Efficiënt ruimtegebruik kan leiden tot leegstaande panden. Deze fungeren door economische crisis (en de daaruit voortvloeiende achterblijvende vraag op de vastgoedmarkt) en aan de gemeente opgelegde bouwrestricties niet vanzelfsprekend als kostendrager van een nieuw project.

Multifunctioneel gebruik vraagt veel onderlinge afstemming en een goede organisatie. Vraagt veel van inwoners; overheid maakt een terugtrekkende beweging. Hoe wordt het beheer vormgegeven en welke rol speelt de overheid daarin.

In een aantal dorpen valt mogelijk de sporthal functie weg. Mogelijk extra kosten voor vervoer naar bewegingsonderwijs en het wegvallen van huisvesting voor binnensportverenigingen in die kern.

Voordelen

- Ontmoetingsfunctie in de kern is belangrijk voor de sociale cohesie en leefbaarheid.
- 1 effectief gebruikte voorziening als centrale ontmoetingsplek.
- Past in het beeld van een terugtrekkende overheid en de zelfredzame burger.

Nadelen

- Achterblijvende locaties beperkt bruikbaar als kostendrager.
- Vraagt veel van burgers.
- Geringe commerciële activiteiten om maatschappelijke activiteiten te financieren.
- Investeren in verbouwen / herbouwen multifunctionele voorziening.

Begrotingseffecten

Voor het jaar 2013 is er een bedrag van € 252.250,00 begroot als financiering van de onrendabele top van de dorpshuizen van de Til-Groep. In dit scenario zal deze uitgave grotendeels komen te vervallen.

Daar tegenover staan eenmalige investerings- en frictiekosten (personeelskosten) en mogelijk kosten van een nieuwe beheersvorm.

2. Dorpshuizen op gemeentelijke niveau

Beeld: dorpshuizen strategisch verdeeld over gemeente

- Afstoten (meest) onrendabele (financieel / bezettingsgraad) dorpshuizen.
- Bestaande Tilconstructie in een afgeslankte vorm.
- Maatschappelijke activiteiten in overgebleven dorpshuizen of andere gebouwen (bijvoorbeeld horecagelegenheden, scholen).

Knelpunten

- Slechte vastgoedmarkt.
- Levensvatbaarheid Til-groep na afstoten dorpshuizen.

Voordelen

- Onrendabele top wordt lager: minder kosten gemeente.
- Relatief eenvoudige ingreep; snel resultaat.
- Geen investeringen in verbouw/herbouw voorziening.
- Geen ingewikkelde beheer constructies.

Nadelen

- Verdwijnen van dorpshuis heeft invloed op leefbaarheid van dorpen.
- Geen lange termijn oplossing; door demografische ontwikkelingen keren problemen als leegstand en onrendabele top mogelijk terug.
- Past niet in beeld zelfredzame burger en terugtrekkende overheid.

Begrotingseffecten

De effecten van deze ingreep zijn afhankelijk van het aantal en welke dorpshuizen worden afgestoten. Vast staat dat het huidige bedrag van € 252.250,00 zal verlagen. Daartegenover staan wel eenmalige frictiekosten zoals de bekostiging van afvloeiend personeel. Verdere uitwerking vindt plaats in (eventuele) projecten.

WAT IS ER AL GEZEGD

Alblasserwaard-Vijfheerenlanden Visie 2030 Samen krachtig: *“Sociaal-culturele voorzieningen en sportvoorzieningen worden ingezet en gefaciliteerd als bindmiddel in de samenleving om de sociale cohesie te versterken. Dit zal minder in georganiseerd verband zijn en meer losse en nieuwe vormen gaan kennen. Centrale voorzieningen worden waar mogelijk geconcentreerd.”*

“ Bij niet-commerciële voorzieningen zullen zorgvoorzieningen een nog sterkere positie innemen (...). Het draagvlak voor buurthuizen neemt af, (sport-)verenigingen, horeca en online netwerken nemen de functie als ontmoetingsplaats van het buurt- of dorpshuis over. De basis van de niet-commerciële voorzieningen concentreert zich op strategische plaatsen waardoor het mogelijk is om van daaruit heel de regio te bedienen. (versie 2-2-2012)

De notitie Leefbaar Giessenlanden: *Hierin wordt een dorpshuisfunctie als voorbeeld genoemd van een voorziening op niveau drie; in elke kern aanwezig.(raadstuk 2012-60)*

Giessenlanden, een vitaal perspectief: *“De rol van de gemeente is vooral het faciliteren en bevorderen van de gemeenschapszin en sociale cohesie. Het gemeentebestuur is gericht op goede duurzame voorzieningen, die goed bereikbaar zijn voor burgers. Behoud van identiteit en de leefbaarheid voor de inwoners van de dorpen staan voorop (oktober 2011)*

ADVIES

Het college stelt deze scenario's ter discussie aan de raad van de gemeente Giessenlanden. De raad wordt gevraagd een van de scenario's als vertrekpunt te kiezen.

Leefbaarheid, Masterplan 2024

Thema: Buitensport

INLEIDING

Binnen de gemeente Giessenlanden zijn 5 voetbal en 4 tennisverenigingen actief. Deze ontvangen subsidie van de gemeente Giessenlanden¹³. Voor de voetbalclubs geldt dat zij op complexen spelen die in eigendom van de gemeente zijn. Dat geldt in de meeste gevallen niet voor de opstallen. Die vaak eigendom van de voetbalclubs zijn. De tennisverenigingen spelen grotendeels op terreinen die van henzelf zijn; de gemeente heeft een beperkte grondpositie.

De voetbalclubs betalen jaarlijks een (kleine) huurvergoeding aan de gemeente.

Alle verenigingen onderhouden zelf hun complexen. Bij de subsidiering van de voetbalclubs wordt hiermee rekening gehouden.

Het aanbod buitensportverenigingen is erg groot en met oog op de demografische ontwikkeling (Giessenlanden ontgroent en vergrijsst) is het sterk de vraag of dat op lange termijn houdbaar is.

Hoewel de buitensport binnen deze gemeente door zelfstandig opererende verenigingen wordt aangeboden, heeft de gemeente veel invloed op deze verenigingen. Dit is het gevolg van de grondpositie en de subsidiërelatie. Dit geldt overigens in mindere mate voor de tennisverenigingen. Vooral vanwege hun eigen grondpositie en het lage subsidiebedrag dat zij jaarlijks ontvangen.

De jaarlijkse subsidie aan de voetbalclubs bedraagt: € 139.540,00 en voor het tennis: € 6.821,00

SCENARIO'S

1. Buitensportaccommodatie in elke kern beschikbaar

Beeld: Activiteit gerichte subsidie

- Buitensportverenigingen ontvangen geen structurele subsidie.
- Buitensportverenigingen betalen geen huur voor het gebruik van de complexen.
- Een deel van het vrijgekomen subsidiebedrag blijft beschikbaar om sportactiviteiten te subsidiëren. Dat recht is niet alleen voorbehouden aan buitensportverenigingen.
- Buitensportverenigingen krijgen meer ruimte om hun complexen te exploiteren, bijvoorbeeld door verhuur van de kantine en velden en het verruimen van reclamebeleid.

Gemeente stelt het huidige aantal buitensport accommodaties (in eigendom van gemeente) blijvend beschikbaar aan de buitensport.

De gemeente verleent niet langer een vaste jaarlijkse subsidie. Daartegenover staat dat de voetbalverenigingen de complexen (die ze nu voor een niet marktconform bedrag huren) om niet mogen gebruiken. Een deel van het vrijgekomen subsidiebedrag wordt ingezet om sportactiviteiten te stimuleren. Het financieel versterken van de combinatiefunctie is daarvoor een relevante mogelijkheid. Aanspraak op deze voorziening is niet alleen voorbehouden aan sportverenigingen.

¹³ Zie tabel 11 inventarisatie Masterplan

Knelpunten

- Het bieden van meer ruimte om complexen intensiever te exploiteren, kan botsen met regelgeving. Daarnaast zorgt dit voor een groter aanbod van vierkante meters voor activiteiten. Dit moet afgestemd worden met de ontwikkelingen van bijvoorbeeld de dorpshuizen en schoolgebouwen.
- Buitensportcomplexen moeten voldoen aan normen van de betreffende sportbond. Hiervoor is periodiek (groot) onderhoud noodzakelijk. Verenigingen moeten hiervoor geld reserveren. Uit de praktijk blijkt dat verenigingen hier onvoldoende rekening mee houden en geconfronteerd worden met grote uitgaven.

Voordelen

- Met een activiteitengerichte subsidie stimuleert de gemeente de organisatie van laagdrempelige sportactiviteiten.
- Een op activiteiten gerichte subsidievorm zorgt er voor dat geld heel gericht en concreet wordt ingezet.
- Past in het beeld van een terugtrekkende overheid en de zelfredzame burger.
- Buitensportverenigingen blijven een belangrijke rol vervullen in het in standhouden van de leefbaarheid in dorpen.

Nadelen

- Het is de vraag of het grote aantal buitensportverenigingen op lange termijn levensvatbaar is, op termijn zal dit mogelijk leiden tot leegstaande complexen.
- Vraagt meer van vrijwilligers en het bedrijfsleven (sponsoring).
- Een op activiteiten gerichte subsidie is arbeidsintensiever dan de huidige manier van subsidiëren.

Begrotingseffecten

In de begroting voor het jaar 2013 is een bedrag van € 139.542 opgenomen voor subsidiering van voetbalverenigingen en € 6.821,00 voor de subsidiering van tennisverenigingen. Dit bedrag kan na aftrek van het bedrag dat beschikbaar gesteld wordt voor activiteiten en op basis van de regels uit het subsidiebeleid, worden bezuinigd.

Overigens loopt er op dit moment een afbouwregeling met de sportverenigingen (t/m 2015); de subsidie kan pas weer vanaf 2016 worden afgebouwd.

Verdere uitwerking vindt plaats in (eventuele) projecten.

2. Buitensportaccommodaties op gemeenteniveau

Beeld: geconcentreerde buitensport

- Buitensportverenigingen kunnen gebruik maken van een beperkt aantal, strategisch over de gemeente verspreide, buitensportaccommodaties.
- Een complex is beschikbaar voor meerder verenigingen; fuseren van verenigingen is een proces dat vanuit de verenigingen zelf moet komen.
- Onderhoud wordt door de gemeente georganiseerd en gefinancierd (waar mogelijk aansluiting zoeken bij decentralisaties als Participatiewet).
- Verenigingen ontvangen geen subsidie.

Gemeente stelt een of twee buitensportaccommodaties beschikbaar voor buitensport. Dit kan door bestaande complexen uit te breiden of nieuwe complexen te ontwikkelen. De praktijk wijst uit dat het fuseren van verenigingen alleen draagvlak heeft, wanneer het door verenigingen zelf wordt geïnitieerd. Daarom zullen meerdere verenigingen gebruik moeten maken van hetzelfde complex. De gemeente zoekt naar mogelijkheden om nieuwe taken vanuit de decentralisaties te verbinden met het onderhoud van het complex.

Knelpunten

- Wanneer het complex door meerdere verenigingen wordt gebruikt, bestaat de kans dat ze allemaal op dezelfde tijden gebruik willen maken van het complex. Dit maakt het idee van een beperkt aantal intensief te bespelen speelvelden (bijvoorbeeld kunstgras) moeilijk uitvoerbaar.
- Dit scenario heeft achterblijvende buitensportcomplexen tot gevolg, hiervoor moet een passende herbestemming gevonden worden.

Voordelen

- Kwalitatief hoogwaardige en toekomstbestendige complexen.
- Verenigingen kunnen elkaar versterken (bijvoorbeeld uitwisselen vrijwilligers).
- Verlaagt de drempel voor een toekomstige fusie.

Nadelen

- Verdwijnen van buitensportvereniging heeft negatieve invloed op leefbaarheid van dorpen.
- Minder ruimte voor eigen identiteit.
- Extra vervoersbewegingen van leden.
- Vrijwilligers zijn belangrijke pijlers onder buitensportverenigingen; zullen minder makkelijk te werven zijn in dit scenario.
- Hoge investeringskosten.

Begrotingseffecten

Begrotingseffecten zijn gering. De kosten van een nieuw complex (onderhoud, afschrijving etc.) is niet veel lager of zelfs hoger dan het bedrag dat nu gesubsidieerd wordt. Verdere uitwerking vindt plaats in (eventuele) projecten.

WAT IS ER AL GEZEGD

Alblasserwaard-Vijfheerenlanden Visie 2030 Samen krachtig: "Sociaal-culturele voorzieningen en sportvoorzieningen worden ingezet en gefaciliteerd als bindmiddel in de samenleving om de sociale cohesie te versterken. Dit zal minder in georganiseerd verband zijn en meer losse en nieuwe vormen gaan kennen. Centrale voorzieningen worden waar mogelijk geconcentreerd."

" Bij niet-commerciële voorzieningen zullen zorgvoorzieningen een nog sterkere positie innemen (...). Het draagvlak voor buurthuizen neemt af, (sport-)verenigingen, horeca en online netwerken nemen de functie als ontmoetingsplaats van het buurt- of dorps huis over. De basis van de niet-commerciële voorzieningen concentreert zich op strategische plaatsen waardoor het mogelijk is om van daaruit heel de regio te bedienen. (versie 2-2-2012)

De notitie Leefbaar Giessenlanden: Hierin wordt de voorziening sport als voorbeeld genoemd van een voorziening op niveau twee; op meerdere plekken in de gemeente, maar niet in elke kern aanwezig. (raadstuk 2012-60)

Giessenlanden, een vitaal perspectief: “De rol van de gemeente is vooral het faciliteren en bevorderen van de gemeenschapszin en sociale cohesie. Het gemeentebestuur is gericht op goede duurzame voorzieningen, die goed bereikbaar zijn voor burgers. Behoud van identiteit en de leefbaarheid voor de inwoners van de dorpen staan voorop”

“Gemeente ondersteunt sportactiviteiten en accommodaties die laagdrempelig zijn voor met name de jeugd. Daarnaast zorgt de gemeente ervoor dat de burgers door gezonde beweging elkaar beter leren kennen en doet samenleven en werken.

(oktober 2011)

ADVIES

Het college stelt deze scenario's ter discussie aan de raad van de gemeente Giessenlanden. De raad wordt gevraagd een van de scenario's als vertrekpunt te kiezen.

Leefbaarheid, Masterplan 2024

Thema: Gemeentehuis

INLEIDING

Het gemeentehuis van de gemeente Giessenlanden is ongeveer 25 jaar oud en in die tijd is er veel veranderd. Er zijn afdelingen weggegaan, bijvoorbeeld de brandweer, het woningbouwbedrijf, ICT en juridische zaken, maar er zijn ook afdelingen ontstaan of bijgekomen. Bijvoorbeeld de huisvesting van P&O GLZ en de afdeling WMO. Daarbij blijkt uit onderzoek dat ons gemeentehuis minder intensief gebruikt wordt.

Maar dat is niet het enige; ook onze manier van werken is veranderd of gaat veranderen. De ontwikkelingen die er zijn op het gebied van automatisering bieden ons de mogelijkheden om op een flexibeler manier ons werk uit te voeren; het nieuwe werken.

De tijd dat iedereen elke dag naar kantoor gaat en daar achter zijn eigen bureau aan de slag gaat, lijkt voorbij te zijn. Een ontwikkeling die kansen biedt om op een andere manier om te gaan met ons gemeentehuis.

Daar komt nog bij dat ook de wensen en behoeften uit de samenleving veranderen. Met name door de digitalisering komen mensen steeds minder op een gemeentehuis en is digitale dienstverlening steeds belangrijker geworden.

Tenslotte zal er in de toekomst steeds intensiever samengewerkt worden in de regio. Dit heeft gevolgen voor de manier waarop het gemeentehuis wordt gebruikt.

Ondanks al die veranderingen maakt gemeente Giessenlanden op een relatief klassieke manier gebruik van haar gemeentehuis. Daar zijn vanzelfsprekend kosten aan verbonden.

Op jaarbasis kost het gemeentehuis ons per saldo € 341.761,00

SCENARIO'S

1. Een gedeeld gemeentehuis

Beeld: Multifunctioneel gebruik

- Geen vaste werkplekken, maar flexwerken.
- Effectiever ruimtegebruik.
- Ruimtes die niet gebruikt worden of slechts een deel van de dag, inzetten voor andere functies, bijvoorbeeld als bedrijfsverzamelgebouw voor kleine zelfstandigen of dorpshuisfunctie.
- Thuiswerken wordt gestimuleerd.

Gemeente blijft werken vanuit het huidige gemeentehuis, alleen de ruimte wordt intensiever benut. Nieuwe vormen van werken, zoals flex- en thuiswerken worden verder ontwikkeld. De ruimte die niet of beperkt wordt gebruikt, wordt ingezet voor andere doeleinden. Bijvoorbeeld commercieel verhuur van werkplekken (bedrijfsverzamelgebouw kleine zelfstandigen) en vergaderruimte. Daarbij kan het gemeentehuis ook een dorpshuisfunctie vervullen. Dit is vanzelfsprekend afhankelijk van de keuzes die gemaakt zijn voor de dorpshuizen.

Knelpunten

- Op bepaalde afdelingen wordt privacygevoelige informatie verwerkt. Dit moet beveiligd worden wanneer delen van het gemeentehuis verhuurd worden aan derden.
- Wanneer het gemeentehuis intensiever wordt gebruikt en ook in de avonden meer open zal zijn, heeft dat consequenties voor het beheer en kosten. Deze kosten moeten gecompenseerd worden door (huur)opbrengsten of elders wegvallende kosten (bijvoorbeeld het sluiten van een dorps huis).

Voordelen

- Ruimte wordt optimaler benut.
- Gemeentehuis wordt echt een huis van de gemeente.
- Biedt de mogelijkheid om inkomsten te genereren uit verhuur of om elders kosten van leegstand te beperken.

Nadelen

- Het intensiever gebruiken van het gemeentehuis brengt ook kosten met zich mee: meer stookkosten, energie en beheer.
- Vraagt om een grote investering in ICT en kantoormeubilair.

Begrotingseffecten

In de begroting voor het jaar 2013 is een bedrag van € 342.761,00 opgenomen als beheerskosten voor het gemeentehuis. Dit bedrag kan enerzijds verlaagd worden door werkplekken, computers ed intensiever te gebruiken. Daarnaast kunnen door verhuur inkomsten worden gegenereerd. Verdere uitwerking vindt plaats in (eventuele) projecten.

2. Afstoten gemeentehuis

Beeld: geen gebouw als gemeentehuis

- Gemeentehuis wordt afgestoten/verkocht.
- Werk gebeurt thuis, in vrijkomende schoollokalen en dorps huizen.
- Digitale dienstverlening wordt verder ontwikkeld.
- Wanneer dat nodig is, komt de gemeente naar de inwoners toe.

De gemeente werkt niet langer vanuit een vast gebouw, maar flexibel vanuit huis of andere beschikbare plekken in de gemeente. Gemeente is vooral digitaal zichtbaar. Er wordt een geschikte locatie gezocht waar medewerkers elkaar kunnen ontmoeten voor werkoverleg etc.

Knelpunten

- Als gevolg van de economische crisis en de nieuwe werkvormen die er bestaan, is het de vraag of er interesse is voor een kantoorpand. Het risico bestaat dat het pand onverkoopbaar is. Herontwikkeling lijkt door de economische crisis en bouwrestricties ook geen realistische optie.

Voordelen

- Gemeente werkt vanuit de samenleving.
- Optimaal benutten van digitale mogelijkheden.
- Mogelijkheid om leegstand in andere gebouwen op te vangen.
- Gemeente maakt duidelijk ook naar zichzelf te willen kijken.

Nadelen

- Gemeentehuis is niet langer als gebouw een symbool van de gemeente.
- Lastiger om eenheid en afstemming onder personeel te behouden.
- Grote investering in ICT.

Begrotingseffecten

In dit scenario vervallen de jaarlijkse onderhoudskosten voor het gemeentehuis. Het alternatief kost ook geld, maar door een effectievere organisatie van het werk, kunnen deze kosten gedrukt worden. Daarnaast worden de beschikbare vierkante meters effectiever gebruikt. Denk daarbij aan leegstaande lokalen, dorpshuizen etc. Daardoor is het mogelijk te besparen op andere voorzieningen. Verdere uitwerking vindt plaats in (eventuele) projecten.

WAT IS ER AL GEZEGD

Giessenlanden, een vitaal perspectief: "Een nieuwe overheid impliceert dat de overheid dicht bij haar burgers staat en toegankelijk is (..)"

"Meer dan in het verleden zal de focus komen te liggen op flexibilisering (van de omvang) van het ambtelijk apparaat (..)"

(oktober 2011)

ADVIES

Dit scenario zal verdere vorm krijgen in het 'Project Hoornaar'.

Hoofdstuk 4 Uitvoering

PROJECTEN

Om uitvoering te geven aan de gekozen scenario's worden projecten gestart. In het Masterplan is een overzicht opgenomen van de te starten projecten.

Dit zijn allereerst projecten die volgen uit de eerdere bijeenkomsten in de dorpen. Daarnaast zijn er projecten die volgen uit de gekozen scenario's en projecten die of door input van bijvoorbeeld de raad of door ideeën vanuit het college tot stand zijn gekomen.

Het is duidelijk dat het hier om een dynamisch overzicht gaat, dat steeds kan worden uitgebreid of ingeperkt. Er zijn projecten waarvan het resultaat snel gerealiseerd zal kunnen worden. Er zijn ook projecten die meer tijd in beslag zullen nemen.

Middels een halfjaarlijkse rapportage wordt u op de hoogte worden gehouden van het verloop van alle projecten. Daarnaast wordt iedere fase-overgang zoals gebruikelijk ter besluitvorming aan u voorgelegd.

De volgende projecten zullen verder worden uitgewerkt:

1. De projecten die voortkomen uit de gekozen scenario's.
 - Onderwijs 0-4;
 - Onderwijs 4-12;
 - Dorpshuizen;
 - Buitensport;
2. Project Arkel.
3. Project Hoogblokland.
4. Project Giessenburg.
5. Project Noordenloos.
6. Project Schelluinen.
7. Project Hoornaar.
8. Project Giessen-Oudekerk
9. Project Glasvezel.
10. Project inventarisatie gronden/vastgoed.
11. Project begraafplaatsen.
12. Hergebruik vertreklocaties.

FORMAT

Naast het projectenoverzicht treft u ook een format aan. Dit is het model waarin de projecten gepresenteerd worden, met een globale beschrijving van het resultaat, de planning en de projectkosten.

<u>PROJECTOPDRACHT</u>		Datum:
Naam project:		

<u>PROJECTOMSCHRIJVING</u>

<u>DOELSTELLING</u>

<u>RESULTAAT</u>

<u>AFBAKENING</u>

<u>RANDVOORWAARDEN</u>

BEHEERSING

Tijd

...

Geld

...

Kwaliteit

...

Informatie en Communicatie

...

Organisatie

...

BESLISMOMENTEN

OVERIG